

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

TARGAN TOLGA YUNGUL BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/1386

Karar Tarihi : 16/4/2015

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

Raportör : Akif YILDIRIM

Başvurucu : Targan Tolga YUNGUL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, idarenin cevap yazısı ve ekleri kendisine tebliğ edilmeden hakkındaki idari para cezasının iptali yönündeki talebinin reddine karar verildiğini belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde belirtilen adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş, yeniden yargılanma talebinde bulunmuştur.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 13/2/2013 tarihinde İstanbul Anadolu 19. Sulh Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumunun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 30/1/2014 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 19/6/2014 tarihli ara kararı gereğince başvurunun, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Adalet Bakanlığının 22/7/2014 tarihli görüşü başvurucuya tebliğ edilmiş olup, başvurucu 11/8/2014 havale tarihli beyan dilekçesini on beş günlük yasal süresi içinde sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucuya ait çay paketleme faaliyeti yapan işletmede 24/4/2012 tarihinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü yetkilileri tarafından yapılan denetimlerde alınan numunelerin analiz sonuçlarına göre ürüne ait rutubet miktarının Türk Gıda Kodeksine aykırı olduğu tespit edilmiş ve 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (d) bendine aykırılık nedeniyle 11.875 TL idari para cezası uygulanmıştır.

8. Başvurucu tarafından bahse konu para cezasının kaldırılması için Üsküdar 3. Sulh Ceza Mahkemesine başvuruda bulunulmuş ve Mahkemece 16/11/2012 tarihli ve 2012/621 D. İş sayılı karar ile "yapılan incelemede itirazcının yapılan kontrol ve inceleme sonucunda ... üründen alınan muayene ve analiz sonuçlarında rutubet çıkmasından dolayı ceza tutanağı düzelendiği, başvuranın itirazlarının haklı nedenlere dayanmadığı, eyleminin sabit olduğu, tüm dosya kapsamından anlaşıldığı" gerekçesiyle başvurunun reddine karar verilmiştir.

9. İdarenin Mahkemeye gönderdiği cevap yazısının ilgili kısmı şöyledir:

"18.04.2012 tarihinde Asayiş Büro Amirliği'nin B.05.1.EGM.4.34-41137 yazısına istinaden ... adresinde faaliyet gösteren işletmede Bakanlığımıza kayıt işlemleri yaptırılmadan "çay paketleme" faaliyeti yaptığı tespit edilmiş ve yed-i emin tutanağı ile ürünlere el konulmuştur (Ek-1); Savcılık makamı isteği üzerine (Ek-2) 24.04.2012 tarihinde Çekmeköy İlçe, Gıda ve Hayvancılık Müdürlüğü denetim ve kontrol elemanları tarafından gerçekleştirilen kontrol ve denetim sonucunda numune alınmış olup İl Kontrol Laboratuvar'ına gönderilmiştir (Ek-3). İstanbul Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü 21.05.2012 tarih ve 201207393 Rapor No'lu "Muayene ve Analiz Rapor"u ile belirtilen numunelerin analiz sonucunda "Rutubet ve Ham Selüloz" bakımından Türk Gıda Kodeksi'ne uygun olmadığı tespit edilmiştir (Ek-4).

....

Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü'ne gönderilen (Ek-9) "şahit numune"sinin 19.07.2012 tarih ve 8352 sayılı raporunda numunelerin analiz sonuçlarının değerlendirilmesi sonucunda; Çekmeköy İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 23.07.2012 tarih ve 1121 sayılı yazısı ile ürüne ait rutubet miktarının Türk Gıda Kodeksi'ne aykırı olduğu tespit edildiği bildirilmesi üzerine (Ek-10) İlçe Müdürlüğümüzün 09.08.2012 tarih ve 2012/08-01 sayılı kararı ile söz konusu firmaya 5996 Sayılı Kanununun 40. maddesinin (d) bendine aykırı olarak; Türk Gıda Kodeksi Siyah Çay Tebliği'nde belirtilen değer üstünde olduğunun tespit edilmesinden dolayı 1.1875 TL idari yaptırım uygulanmış (Ek-11) ve 09.08.2012 tarihli 1594 sayılı İlçe Müdürlüğümüz yazısı ile bildirilmiş (Ek-12) , 27.08.2012 tarihinde de firmaya tebliğ edilmiştir (Ek-13).

İlçe Müdürlüğümüz 10.08.2012 tarih ve 1612 sayılı yazısı ile de Çekmeköy İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne yapılan idari yaptırım ile ilgili bilgi verilmiştir (Ek-14)..."

10. Başvurucu, bu karar aleyhine Üsküdar 5. Asliye Ceza Mahkemesine itirazda bulunmuş, Mahkemenin 28/12/2012 tarihli ve 2012/273 D. İş sayılı kararı ile itirazın reddine karar verilmiştir.

11. Başvurucu, idarenin cevap yazısının tarafına tebliğ edilmediği ve bu şekilde kendisini savunma imkânından mahrum kaldığı yönündeki şikâyetlerini itiraz mercii olan Asliye Ceza Mahkemesinde de ileri sürmüş, Mahkemece bu hususta bir değerlendirme yapılmamıştır.

12. İtirazın reddi kararı, başvuruca 15/1/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

13. Başvurucu, 13/2/2013 tarihinde süresi içinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

14. 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun "Gıda ve yem güvenilirliği şartları" başlıklı 21. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

"Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez."

15. Aynı Kanun'un "Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar" başlıklı 40. maddesinin (d) bendi şöyledir:

"21 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadandan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beşbin Türk Lirası olarak uygulanır."

16. 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Başvurunun incelenmesi" kenar başlıklı 28. maddesinin (4) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen güne tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 16/4/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 13/2/2013 tarihli ve 2013/1386 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

18. Başvurucu, başvuruya konu idari para cezasının kaldırılması amacıyla başvuruda bulunduğu Sulh Ceza Mahkemesince söz konusu cezayı veren Üsküdar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından dosyaya sunulan cevap yazısının ve eklerinin kendisine tebliğ edilmediğini, bu nedenle idarenin cevaplarına karşı beyanda bulunabilme ve kendisini savunabilme imkânından yoksun bırakıldığını belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

19. Başvurucunun, davalı tarafın cevap yazısının ve eklerinin kendisine tebliğ edilmediğine yönelik şikâyetinin açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemez olduğuna karar verilmesini gerektirecek bir neden de bulunmadığı anlaşıldığından, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

20. Başvurucu, yargılama aşamasında dosyaya sunulan cevap yazısının ve eklerinin kendisine tebliğ edilmediğini, bu nedenle idarenin cevaplarına karşı beyanda bulunabilme ve kendisini savunabilme imkânından yoksun bırakıldığını belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde belirtilen adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

21. Bakanlık görüş yazısında, başvurusunun iddiasının adil yargılanma hakkının alt unsurlarından biri olan silahların eşitliği ilkesi ile ilgili olduğu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarına göre silahların eşitliği ilkesinin kural olarak bir davanın taraflarının sunulan kanıt ve bütün görüşler hakkında bilgi sahibi olması ve bunlarla ilgili görüş bildirme hakkını içinde barındırdığı, somut olay açısından 5326 sayılı Kanun'un 28. maddesinin (4) numaralı fıkrasında cevap yazısının bir örneğinin itiraz başvurusunda bulunana Mahkeme tarafından tebliğ edileceği kuralının düzenlendiği, belirtilen hususların değerlendirilmesinin Anayasa Mahkemesinin takdirinde olduğu bildirilmiştir.

22. Başvurucu, başvuru formunda yer alan iddialarını tekrarlamıştır.

23. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi gibi ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (*Güher Ergun ve Diğerleri*, B. No.2012/13, 2/7/2013, § 38).

24. "*Hakkaniyete uygun yargılanma*"nın temel unsuru, yargılamanın "*çelişmeli*" olması ve taraflar arasında "*silahların eşitliği*"nin sağlanmasıdır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Rowe ve Davis/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 28901/95, 16/2/2000, § 60). Adil yargılanma hakkının unsurlarından olan çelişmeli yargılama ilkesi taraflara dava malzemesi hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma hakkının tanınmasını ve bu nedenle tarafların yargılamanın bütününe aktif olarak katılmasını gerektirmektedir. Bu anlamda, mahkemece tarafların dinlenilmemesi, taraflara delillere karşı çıkma imkânı verilmemesi, yargılama faaliyetinin hakkaniyete aykırı hale gelmesine neden olabilecektir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Ruiz-Mateos/İspanya*, § 63; *Feldbrugge/Hollanda*, B. No. 8562/79, 29/05/1986, § 44).

25. Silahların eşitliği ilkesinin tamamlayıcısı olan çelişmeli yargılama ilkesi, kural olarak bir hukuk ya da ceza davasında tüm taraflara, gösterilen kanıtlar ve sunulan görüşler hakkında bilgi sahibi olma ve bunlarla ilgili görüş bildirebilme imkânı vermektedir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *J.J./Hollanda*, B. No: 9/1997/793/994, 27/3/1998, § 43; *Vermeulen/Belçika*, B.No: 19075/91, 20/2/1996, § 33).

26. Adil yargılanma hakkının unsurlarından biri de silahların eşitliği ilkesidir. Silahların eşitliği ilkesi davanın taraflarının usuli haklar bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelir (*Yaşasın Aslan*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, § 32).

27. Genel anlamda hakkaniyete uygun bir yargılamanın yürütülebilmesi için silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri ışığında taraflara tanık delili de dâhil olmak üzere delillerini sunma ve inceletme noktasında da uygun imkânların tanınması gerekir. Bu anlamda, delillere ilişkin dengesizlik veya hakkaniyetsizlik iddiaları da yargılamanın bütünü ışığında değerlendirilecektir (*Yüksel Hançer*, B. No. 2013/2116, 23/1/2014, § 19). Ancak,

Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamındaki görevi, somut olayın usul kurallarına uygunluğu denetlemek değil, adil yargılanma hakkı kapsamındaki güvencelerin somut olayda ihlal edilip edilmediğini denetlemektir.

28. Başvuru formu ve ekli belgelerin incelenmesinden, başvurunun idari para cezasının kaldırılması istemiyle Sulh Ceza Mahkemesine yaptığı başvuru üzerine Mahkemece itiraz dilekçesinin karşı tarafa tebliğ edildiği, idarenin cevap dilekçesinin ise başvurucuya tebliğ edilmediği ve Sulh Ceza Mahkemesi tarafından bu yazı ve ekindeki belgeler dayanak alınmak suretiyle başvurunun itirazının reddine karar verildiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, idarenin cevap yazısı ve eklerinin, idari para cezası tutanağında belirtilenlerden başka başvurunun bilgisi dâhilinde olmayan ek bilgiler içerdiği (§ 9), bu nedenle İlk Derece Mahkemesinin başvurunun haberdar olmadığı bilgi ve belgelere göre karar verdiği anlaşılmaktadır.

29. Başvurucu, cevap yazısı ve ekindeki belgelere üst yargılama aşamasında da ulaşamamış ve bunlara karşı iddia ve itirazlarını dile getirememiştir. İdarenin cevap yazısının tebliğ edilmediğine ilişkin benzer şikâyetleri, itiraz mercii olan Asliye Ceza Mahkemesinde de ileri sürmüş olmasına rağmen mahkemece şikâyet edilen hususlar gözardı edilmiştir.

30. Somut olayda, başvurunun yetkilisi olduğu firma adına kesilen idari para cezasının hukuka aykırı olduğundan bahisle kaldırılması yolundaki talebine cevaben idare tarafından Mahkemeye sunulan ve karara dayanak alındığı anlaşılan bilgi ve belgelerin başvurunun başarı şansını zedeleyici nitelikte olması nedeniyle başvurunun söz konusu bilgi ve belgelere ilişkin cevaplarını sunma imkânından yoksun bırakıldığı ve dolayısıyla silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

31. Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

32. Başvurucu, ihlalin tespiti ile yargılamanın yenilenmesine karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

33. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

34. Mevcut başvuruda Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği tespit edilmiş olmakla, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın ilgili Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

35. Başvurucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun,

1. İdarenin cevap yazısının bildirilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine ilişkin şikâyetinin **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

2. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

B. Tespit edilen ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosyanın ilgili Mahkemesine gönderilmesine,

C. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL yargılama giderinin **BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE**,

D. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına

16/4/2015 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL